

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Asiantuntijalausuntopyyntönnö 30.9.2022

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto talousarvioesityksestä vuodelle 2023

Teema: Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen; mm. julkisen henkilöliikenteen tilanne, näkymät ja rahoituksen riittävyys sekä keskeiset kipupisteet talousarvion näkökulmasta.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kiittää mahdollisuudesta tulla kuuluksi vuoden 2023 talousarviota koskevassa asiassa **julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (momentti 31.20.55), painottuen alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin ja kehittämiseen.**

Hallituksen esityksen mukaan vuonna 2023 momentille esitetään 100 724 000 euron määrärahaa. Vuoden 2022 talousarviossa momentin määräraha oli 105 724 000 euroa ja vuoden aikana lisämäärärahaa on momentille myönnetty 95 000 000 euroa. Joukkoliikenteen valtionrahoitus, alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin ja kehittämiseen, jaetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille asukasluvun (50 %) ja maantiepituuden (50 %) mukaisessa suhteessa. Jakoperusteiden mukaisesti kuntien rahoitus huomioidaan jaettavassa valtionrahoituksessa.

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on sopinut yhdessä kuntien kanssa joukkoliikenteen palvelutasosta toimivalta-alueella, joka ohjaa käytössä olevien resurssien puitteissa ELY-keskuksen joukkoliikenteen ostopalvelujen hankkimista. ELY-keskuksen saama jakoperusteiden mukainen valtionrahoitus on 1,75 milj. euroa ja asiantuntija-arvion mukaan rahoitustarve vuosille 2022–2023 on 2,23 milj. euroa. Luku sisältää kunnille myönnettyt valtionavustukset 0,30 milj. euroa.

Keski-Suomessa koronapandemian aikana useita markkinaehtoisia linja-autovuoroja jäi tauolle matkustajamäärien vähentyessä. ELY-keskus turvasi lakanneilla markkinaehtoisilla osuuksilla opiskelijoiden ja työssäkävijöiden kannalta tärkeimpiä vuoroja ostopalveluin. Syksystä 2022 alkaen käyttäjien määrä on taittunut kasvuun, mikä näkyy myös pikkuhiljaa markkinaehtoisen liikenteen palautumisena. ELY-keskus joutuu edelleen ostamaan markkinaehtoisena lakanneita vuoroja sekä pitkämatkaisessa että kuntien välisessä liikenteessä. Pandemian jälkeistä kuljettajapulaa ei ole vielä näkyvissä ELY-keskuksen järjestämässä liikenteessä.

4.10.2022

Viimeaikainen polttoainekustannuksien voimakas nousu on vaikuttanut myös linja-auto liikenteen kannattavuuteen. Keväällä ELY-keskus sai useita viestejä sopimusyrittäjiltä polttoainekustannuksien nousun vaikutuksista ja riskeistä palvelun järjestämiseen. ELY-keskuksen hankintasopimukset ovat kestoaltaan useampi vuotisia ja ne ovat sidottu indeksiin. Sopimuksien mukaiset indeksitarkistukset tehdään normaalisti kerran vuodessa, mutta vuonna 2022 ELY-keskukset päätyivät tekemään indeksitarkistuksia useamman kerran vuodessa palvelujen jatkuvuuden varmistamiseksi. Vuonna 2023 on varauduttava rahoituksessa kohonneisiin kustannuksiin ja mahdollisiin indeksitarkastuksiin vastaavalla tavalla.

Koronapandemian ohella maaseutumaisten kuntien negatiivinen väestökehitys, väestön ikääntyminen, etätyön ja etäopiskelun mahdollinen lisääntyminen näkyy liikkumistarpeiden muutoksena, mikä haastaa keinoja järjestää joukkoliikennettä monilukuisena. Jatkossa on palvelujen järjestämisen kannalta yhä tärkeämpää, että eri osapuolet varaavat palveluihin riittävän rahoituksen ja yhteistyö kuntien sekä Jyväskylän seudullisen joukkoliikenneviranomaisen kanssa on sujuvaa ja avointa.

Viime vuosina joukkoliikenteen järjestäminen on kokenut monenlaisia haasteita ja monet niistä ovat vaatineet myös ELY-keskukselta nopeita toimenpiteitä palvelujen jatkuvuuden varmistamiseksi. ELY-keskus näkee, että nykyisellä valtionrahoituksella (1,75 milj. euroa) ei mahdollista järjestää joukkoliikenteen palveluja tavoitellun palvelutason mukaisesti ja tulevina vuosina tulisi valtionrahoitus nostaa lähemmäksi todellista tarvetta (2,23 milj. euroa), mikäli palvelutaso halutaan varmistaa.

Ylijohtaja

Jukka Lehtinen

Jakelu

Eduskunta, valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Tiedoksi

ELY-keskuksen kirjaamo
Minna Immonen
Satu Pekkanen
Tiina Lamminmäki

Tämä asiakirja KEHA/12076/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/12076/2022 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Lehtinen Jukka 04.10.2022 15:50